

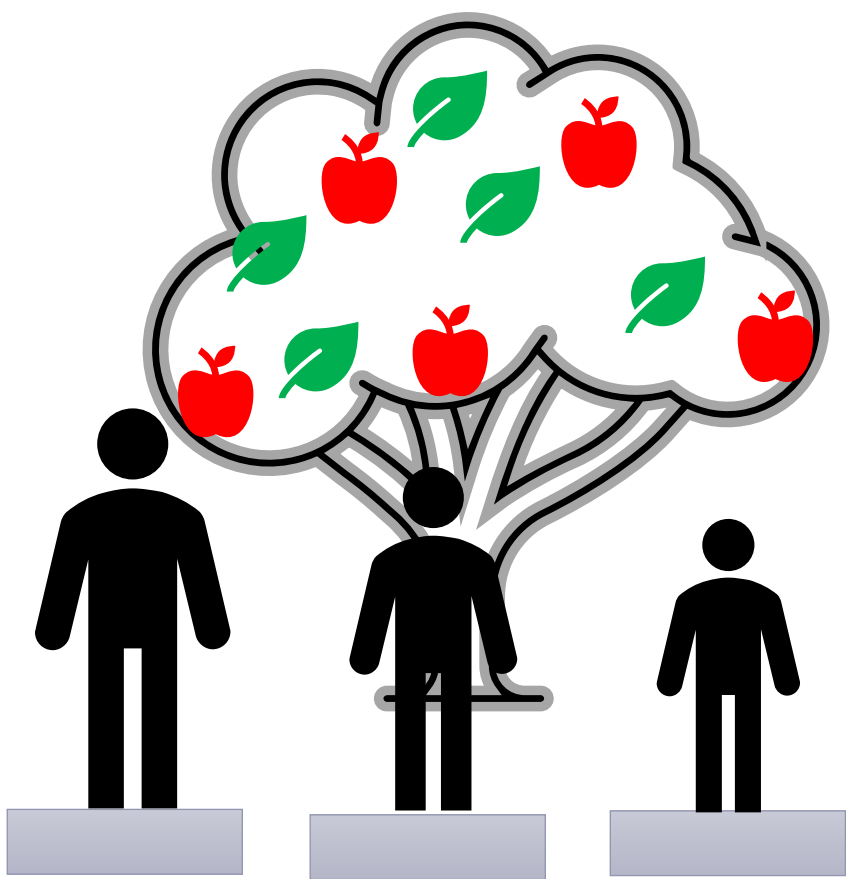
**TAL
TECH**

TERVISEALANE KIRJAOSKUS – TERVISEVÕRDSUSE VÕIMALDAJA?

Kadi Lubi

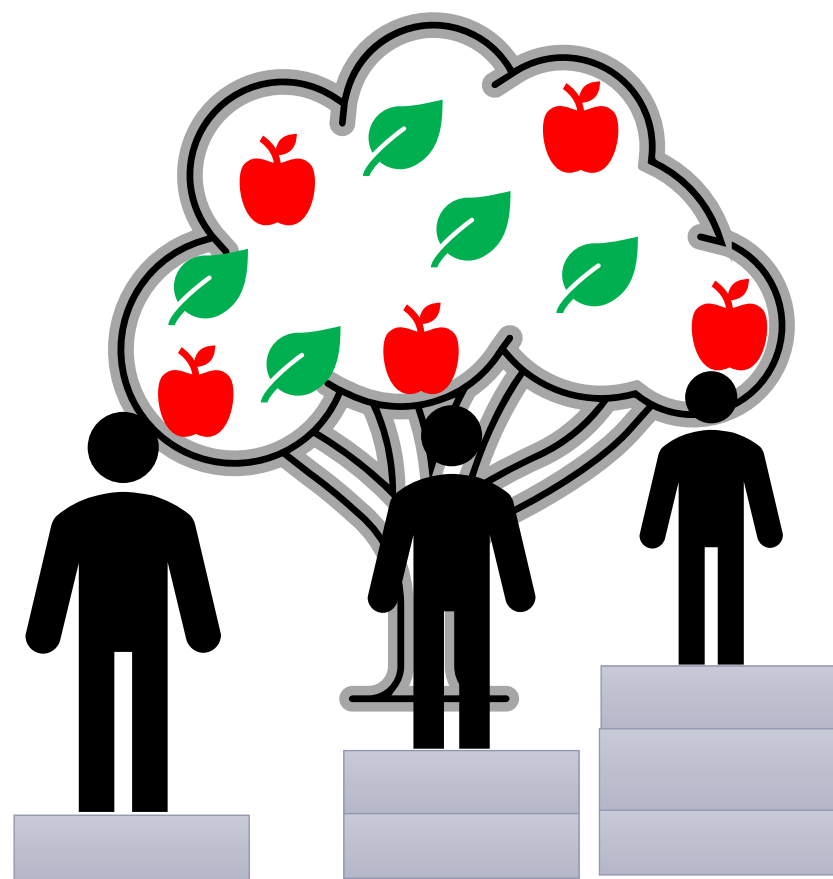
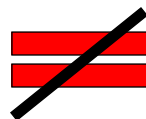
Tervisetehnoloogiate instituut / E-tervise keskus 14.11.2024

**TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOL**

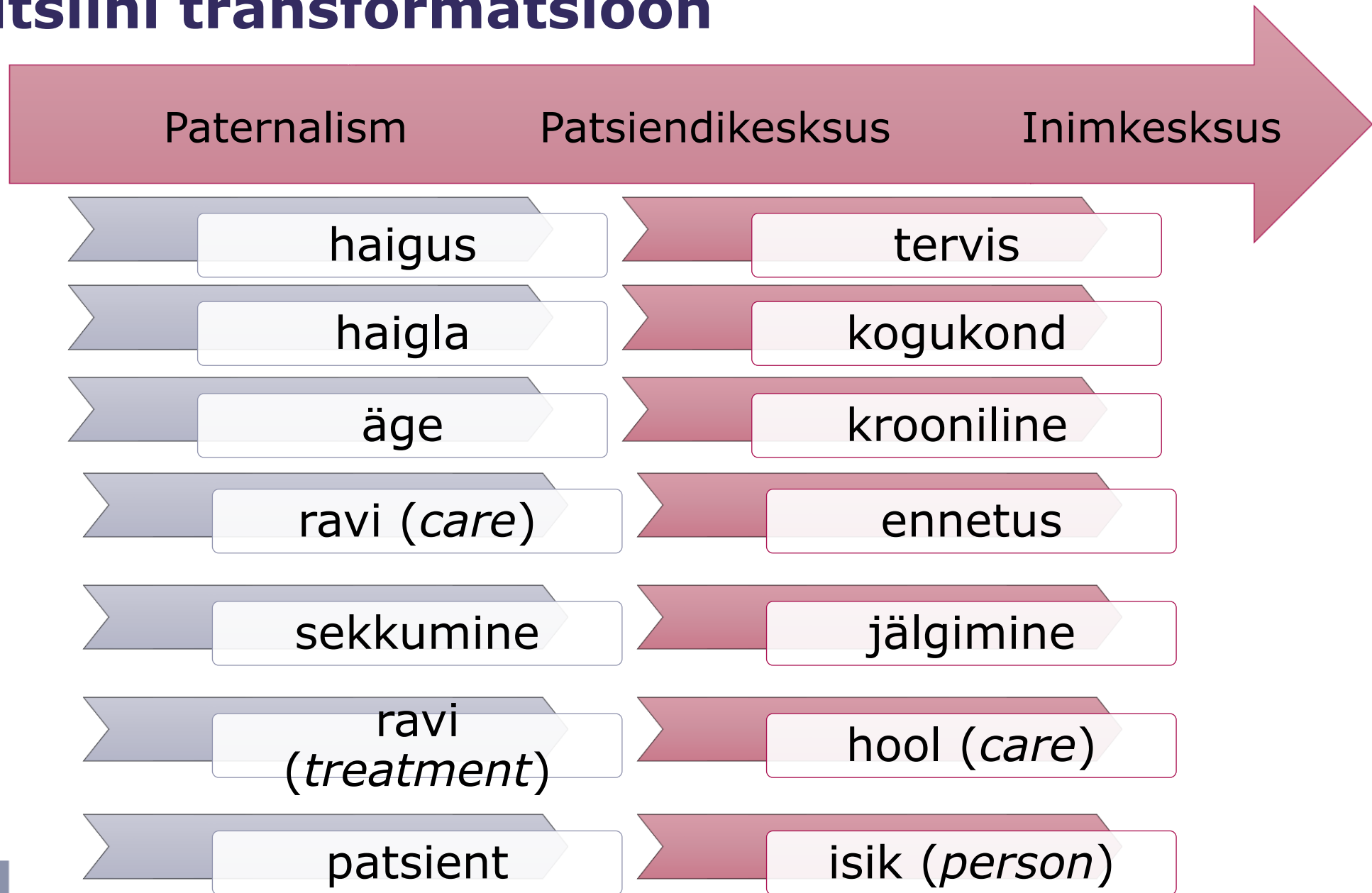
VÖRDNE
(equality)

TAL
TECH

VÖRDVÄÄRNE
(equity)

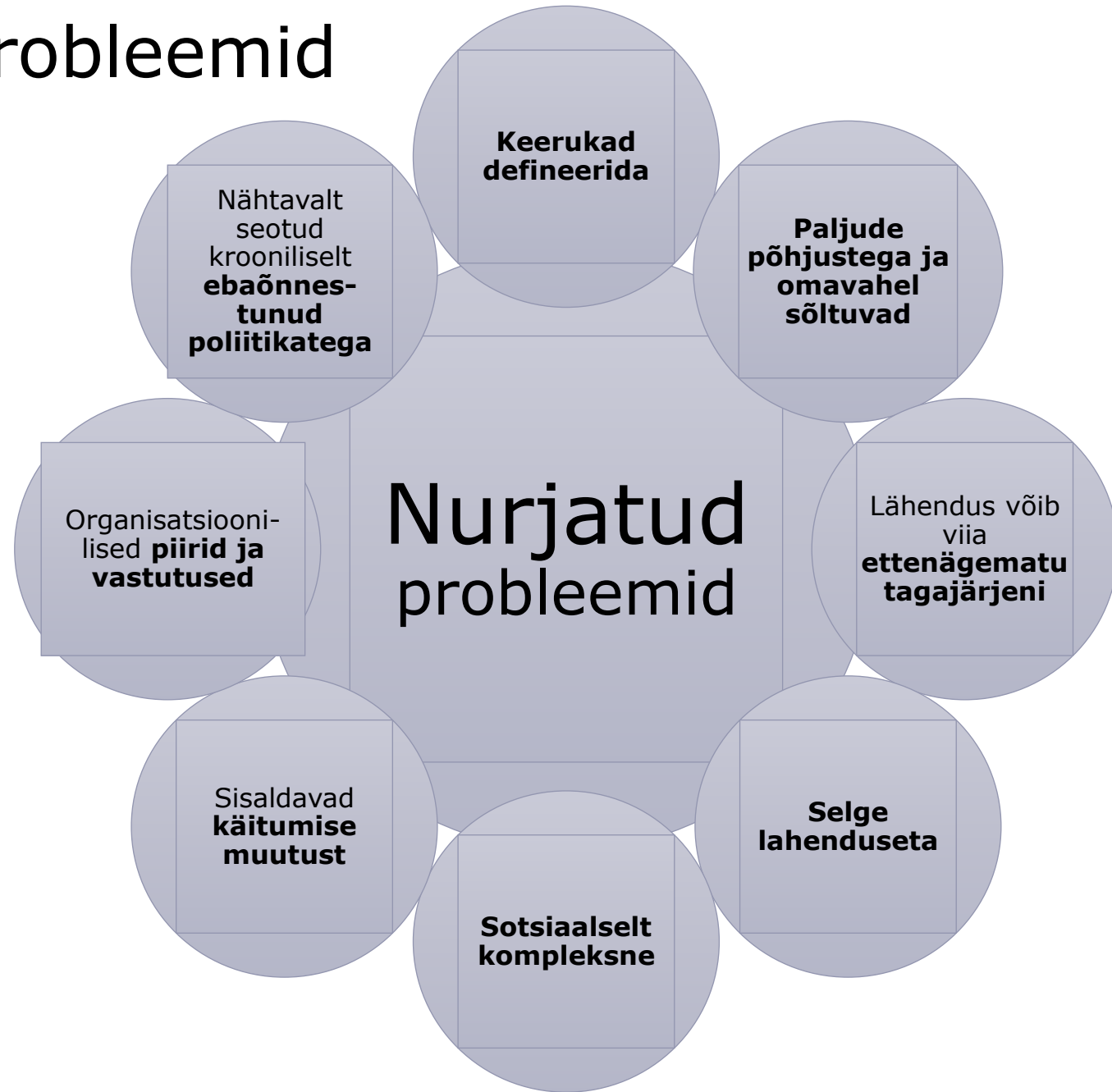
Meditstiini transformatsioon

„Taltsad“ vs „nurjatud“ probleemid

Probleem

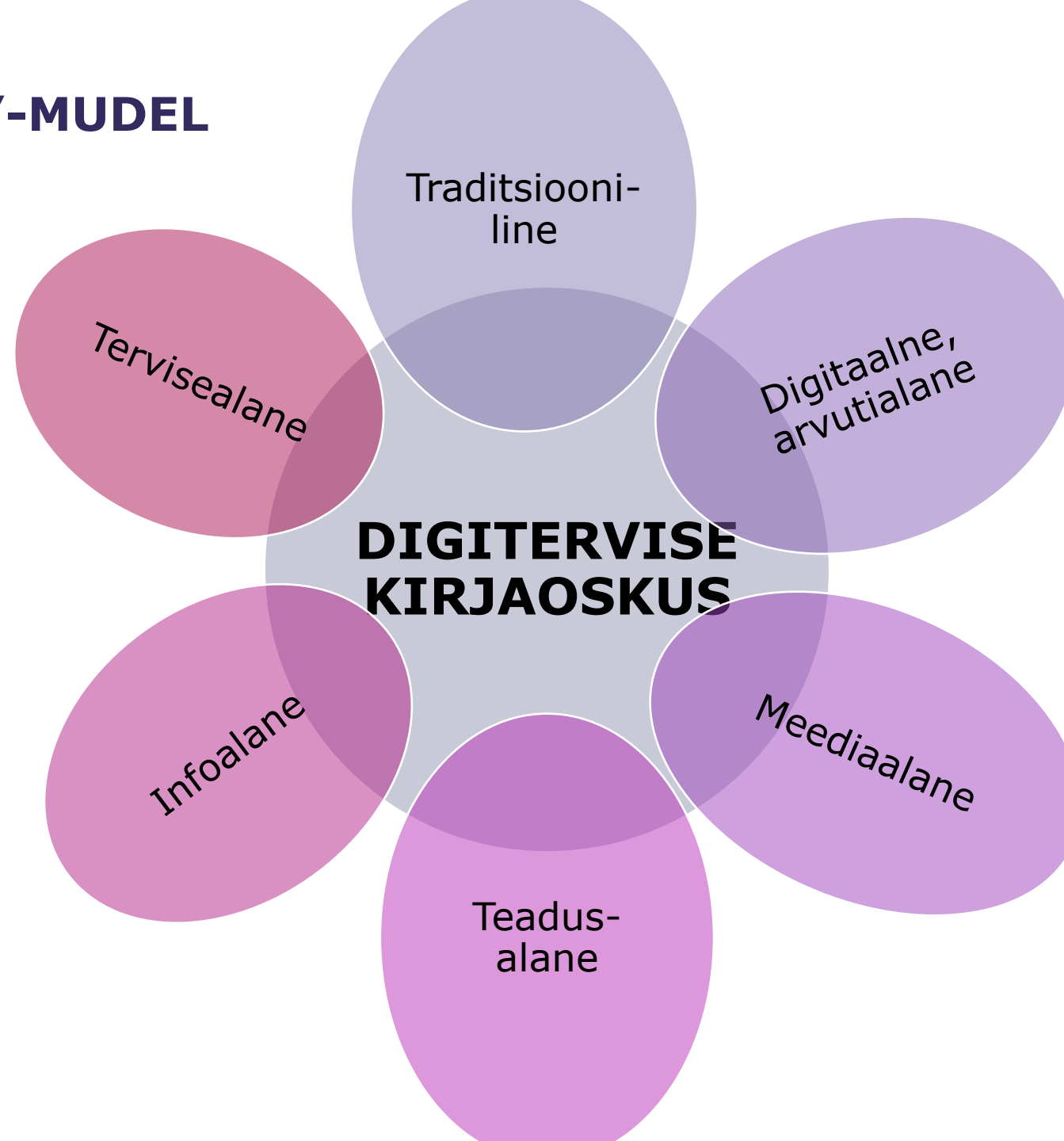
Lahendus

TERVISEALANE KIRJAOSKUS ON...

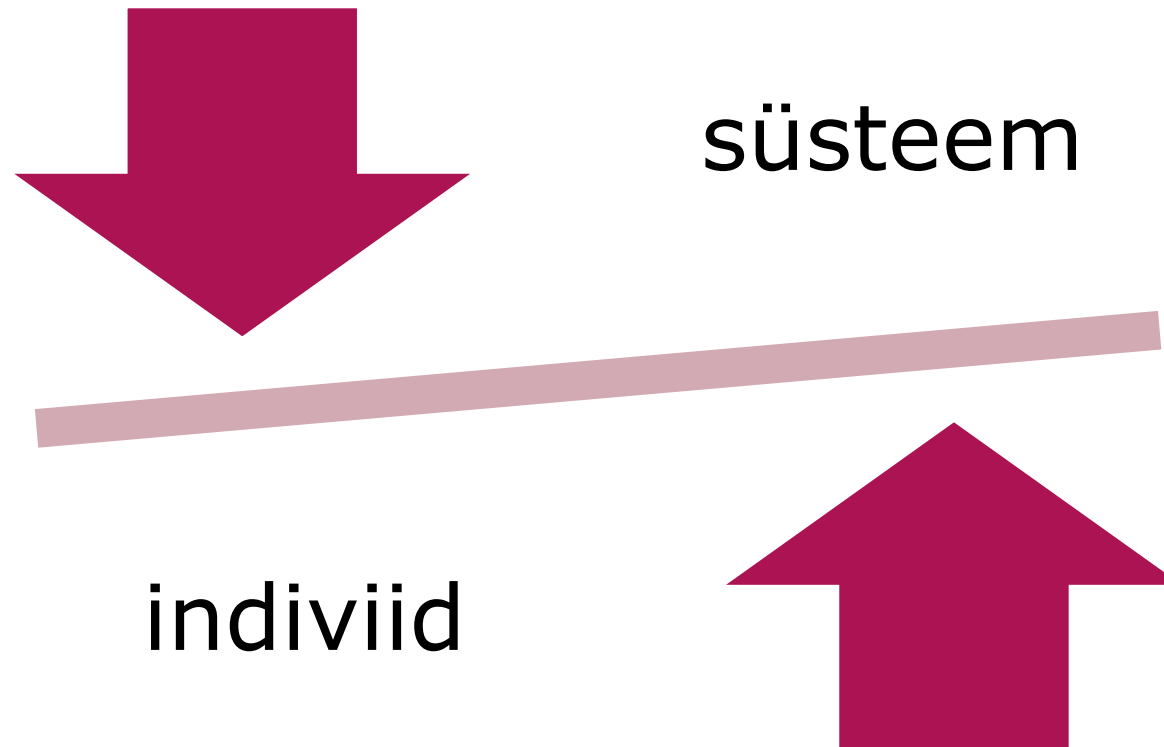
„/---/ **kognitiivne ja sotsiaalne oskus**, mis määrab ära isiku **motivatsiooni ja võimekuse** tervisealast **infot saada**, seda **mõista** ja **kasutada** viisil, mis tagaks tervise ja heaolu“.

DIGITERVISE "LIILIA"-MUDEL

TERVISEALANE KIRJAOSKUS ON...

enam kui individuaalne võimekus

MIS TAKISTAB?

indiviid

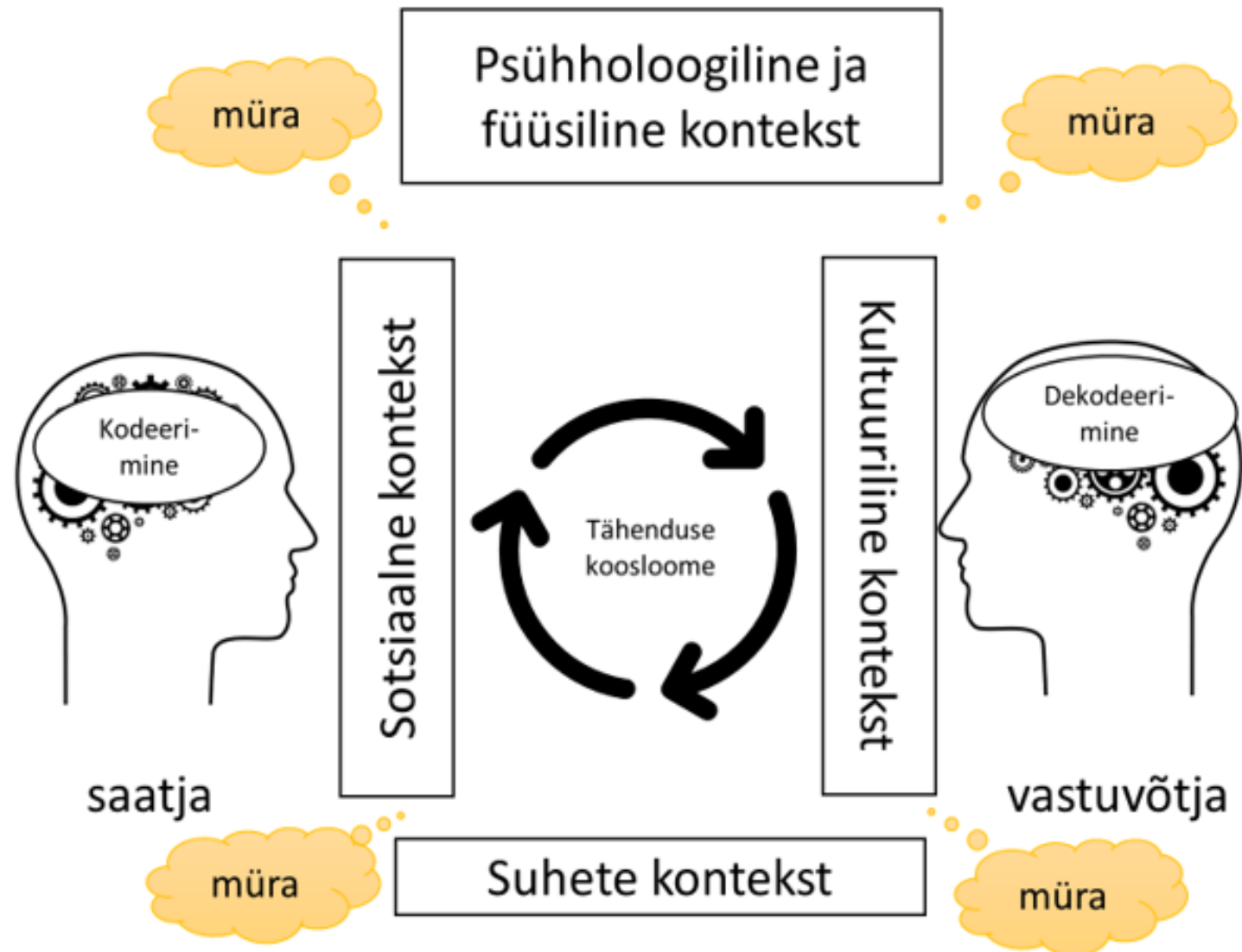
- lugemisoskuse tase,
- madal funktsionaalse lugemise tase,
- etno-lingvistilised põhjused,
- **ebapiisav tervisealaste teadmiste taust,**
- madal sotsiaalmajanduslik positsioon,
- madal võimekus tervishoiusüsteemis liikuda ja enda eest seista.

süsteem

- ootus/nõue kaasatusele ja individuaalse vastutuse võtmisele,
- Süsteemi enda komplekssus,
- **materjalide keelekasutus,**
- soovitude **selgitamine ja põhjendamine arusaadaval** ja otsuste tegemist toetaval viisil.

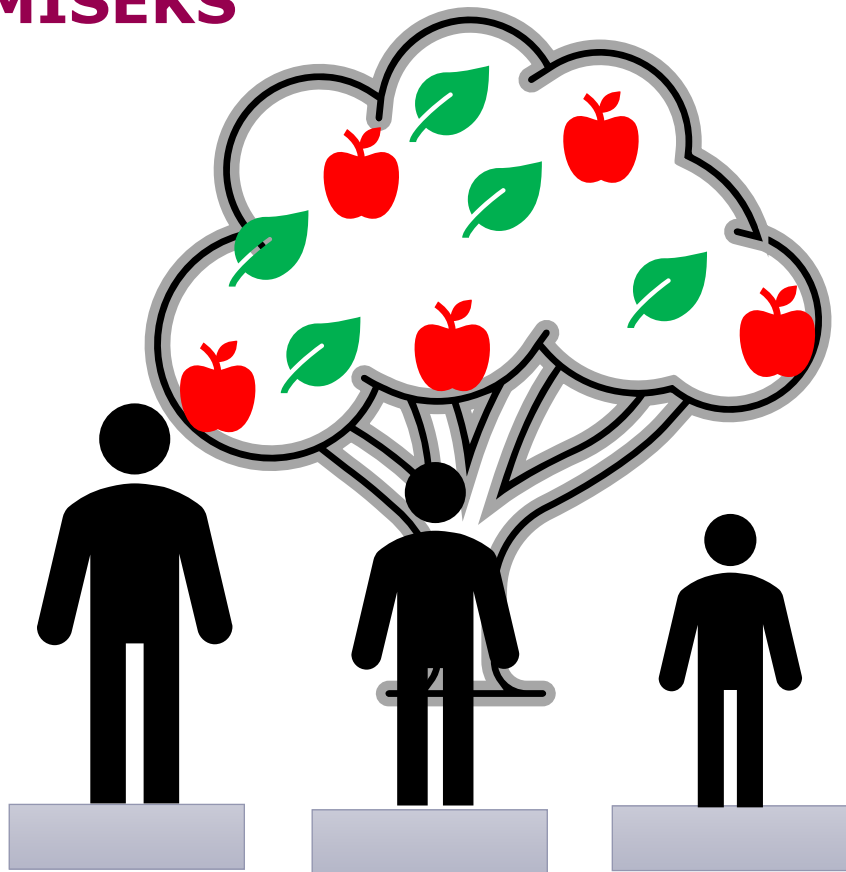

KOMMUNIKATSIOON KUI TÄHENDUSE KOOSLOOME

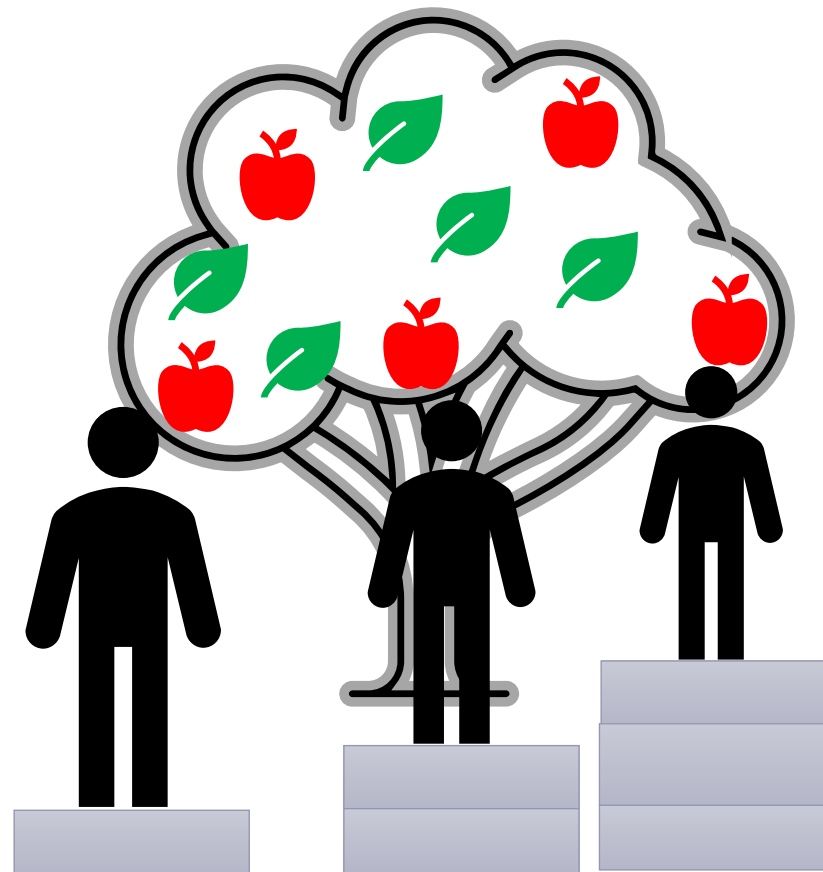
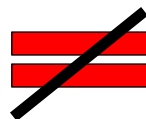

TERVISEVÕRDSUSE VÕIMALDAJA?

TERVISEALANE KIRJAOSKUS KUI PAKUTAV "KAST" TERVISEVÕRDSUSENI JÕUDMISEKS

VÕRDNE
(equality)

VÕRDVÄÄRNE
(equity)

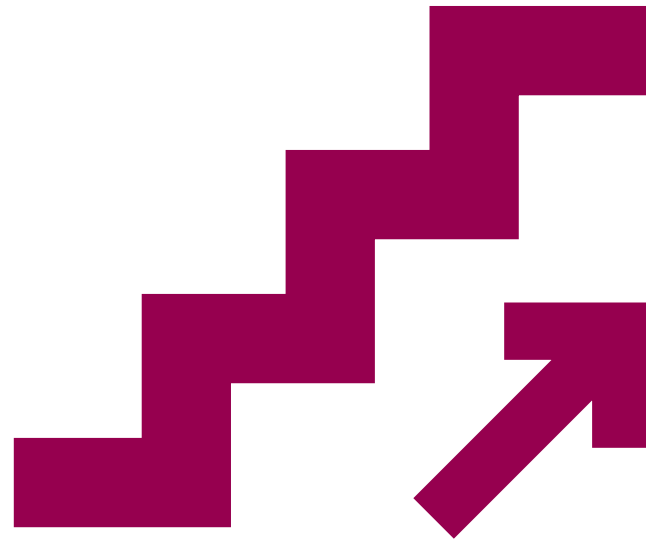
MIS TÕHUSAT RAKENDAMIST TOETAB? (1)

- Sõnumi/materjali koosloome sihtrühmaga.

MIS TÕHUSAT RAKENDAMIST TOETAB? (2)

- Astmeline infoedastus.

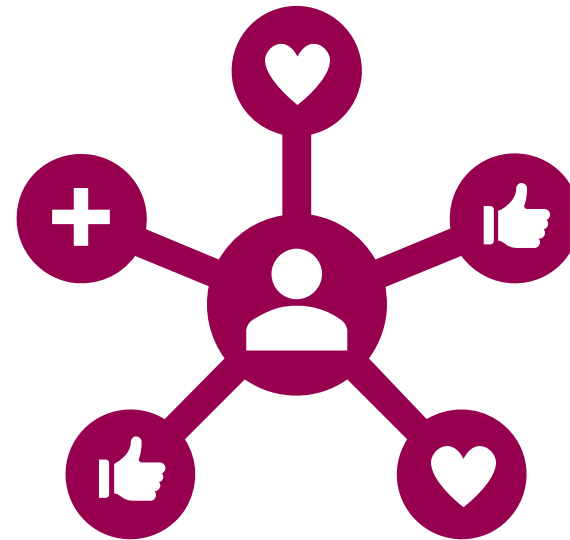
MIS TÕHUSAT RAKENDAMIST TOETAB?(3)

- Korduv õpetamine pikema aja jooksul on tõhusam kui kontsentreeritud õpetamine.

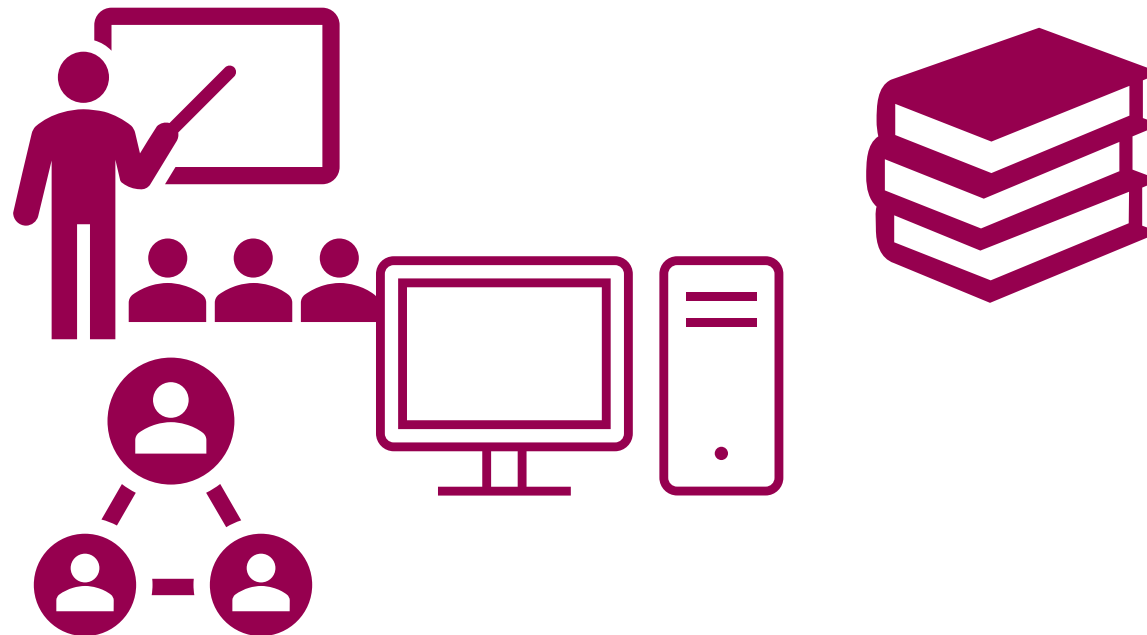
MIS TÕHUSAT RAKENDAMIST TOETAB? (4)

- Emotsionaalselt, psühholoogiliselt, sotsiaalselt kohandav info, mitte vaid funktsionaalne.

MIS TÕHUSAT RAKENDAMIST TOETAB? (5)

- Kommunikatsioon kui üldine võtmepädevus: spetsialistide (täiend-)koolitamine (1).
- Sõltumata väljaõppel saadust vajavad kommunikatsiooni- ja tervisealase kirjaoskuse teadmised pidevat täiendamist (2).

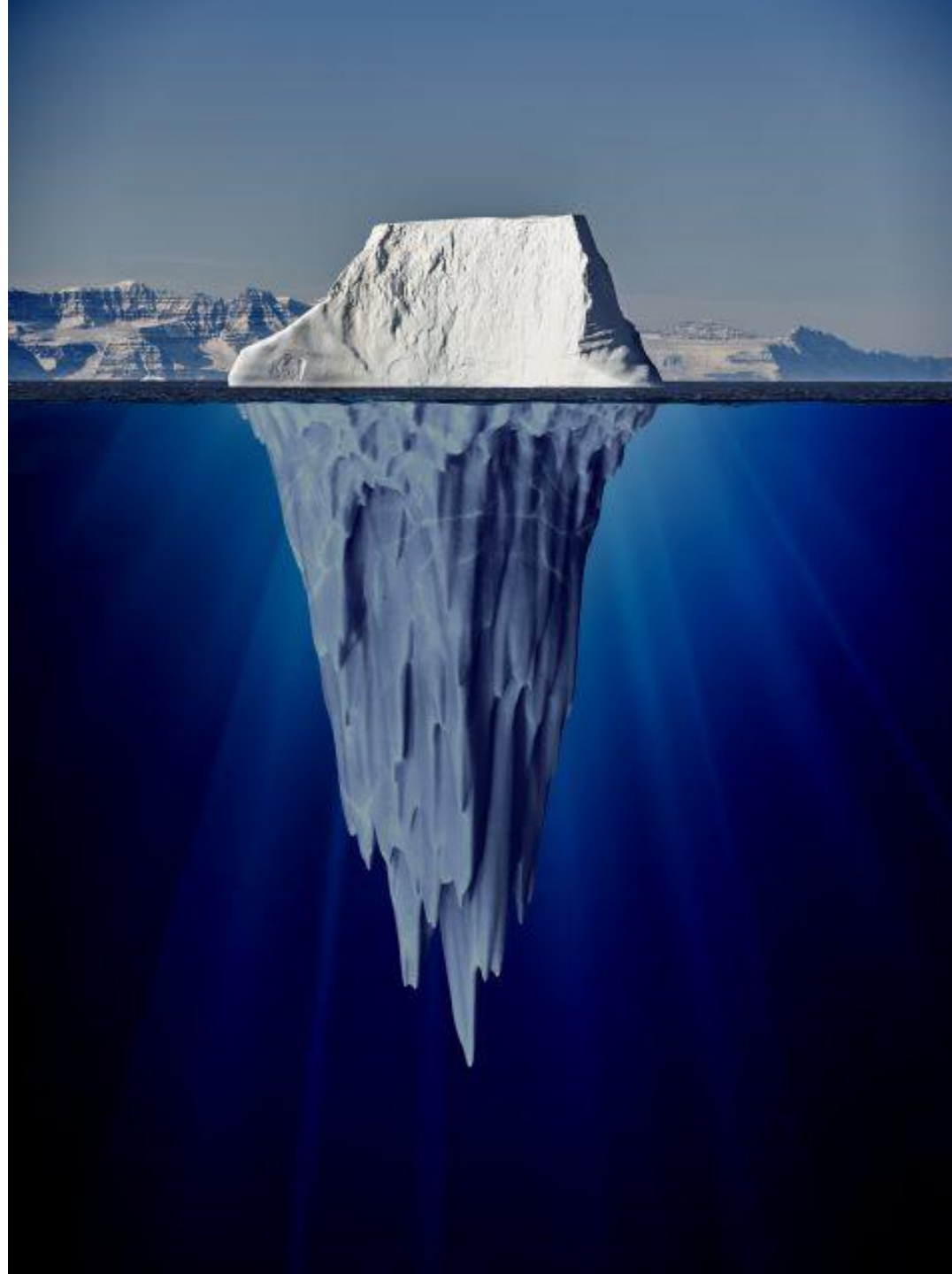

MIS TÕHUSAT RAKENDAMIST TOETAB? (5)

- Tasakaal inimese ja süsteemi tegevuse ja vastutuse vahel.

**TAL
TECH**

ALLIKAD

1. Budesza, Z., Klar, M., Datta, S., Moore, E., & Lamsen, L. (2022). Evaluating first year residents' communication skills: a health literacy curriculum needs assessment. *Journal of Communication in Healthcare*, 16(1), 30–37. <https://doi.org/10.1080/17538068.2022.2026054>
2. Lapum, J.L. (2020). Introduction to Communication and Communication Theory in Nursing (Ch. 1). In: Lapum, J. L. (toim.). *Introduction of Communication in Nursing*. Veebiõpik. Ryerson University, <https://pressbooks.library.torontomu.ca/communicationnursing/front-matter/introduction/> (kasutatud 25.10.2024).
3. Lubi, K. (2019). The adaptation of everyday practices in the adoption of chronic illness. *Health An Interdisciplinary Journal for the Social Study of Health Illness and Medicine*, 23 (3), 325–343. <https://doi.org/10.1177/1363459317742263>.
4. Lubi, K., Vihalemm, T., Taba, P. (2013). "There is no need to tell me too much": Chronically ill patients' strategies of controlling information inflow. *International Journal of Communication and Health*, 1, 24–30.
5. Nepps P, Lake A, Fox J, Martinez C, Matsen P, Zimmerman K. (2023). Improving Health Equity Through Health Literacy Education. *Health Literacy Research and Practice*, Jun;7(2):e99-e104. doi: 10.3928/24748307-20230522-01.
6. Nettleton, S. (2013). *The Sociology of Health and Illness 3rd Edition*. Cambridge: Polity Press.
7. Norman C, Skinner H. (2006). eHealth Literacy: Essential Skills for Consumer Health in a Networked World. *Journal of Medical Internet Research*, 8(2):e9, DOI: 10.2196/jmir.8.2.e9
8. Nutbeam, D. (1998). "Health promotion glossary." *Health Promotion International*, 13 (4): 349-364. <https://doi.org/10.1093/heapro/13.4.349>.
9. Rittel, H. W., & Webber, M. M. (1973). *Dilemmas in a General Theory of Planning*. Policy sciences, 4(2), 155-169.
10. Schiavo, R. (2013). *Health Communication: From Theory to Practice, 2nd Edition*. New York: Jossey-Bass
11. Vihalemm, T., Keller, M, Kiisel, M. (2016). From Intervention to Social Change. A Guide to reshaping everyday practices. Routledge: London

**TAL
TECH**

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Ehitajate tee 5, 19086 Tallinn,

Tel 620 2002 (E-R 8.30–17.00)

taltech.ee

**TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOL**